

Kantoor van de toekomst

10 waarnemingen Stec Groep

1. Kwalitatief tekort aan top kantorenmarkt

Prachtvoorbeeld

The Edge, Amsterdam Zuidas

Toelichting

- Er is een tekort aan moderne kantoren (smart buildings) met grote vloervelden in eerste klas CBD's in de G4/G8. In het topsegment in de markt is een sterke behoefte aan vervangingsnieuwbouw op deze locaties.
- Let op: de beoogde eindgebruiker neemt geen genoegen met middle of the road kantoren binnen of net buiten deze toplocaties.

2. Stoer: kantoor van toekomst met looks van industrieel

Prachtvoorbeeld

De Nieuwe Stad, Amersfoort

Toelichting

- Toenemende voorkeur van gebruikers voor stoere industriële werkomgeving in of bij het stadscentrum.
- Met voorkeur van mix van functies: zowel creatieve industrie, zakelijke dienstverleners, als horeca/leisure.

3. Tekort aan kleine zelfstandige kantoren met exposure

Prachtvoorbeeld

Eigenwize Zuiderval, Enschede
(nog te realiseren)

Toelichting

- Er is in het leeuwendeel van de gemeenten een tekort aan kleinschalige zelfstandige kantoorruimte in villa's in en rond het centrum (voorzichtig dus met transformeren!) of op ov-knooppuntlocaties.
- Het gaat om zelfstandige kleinschalige kantoorruimte tot circa 750 – 1.000 m², 'vrijstaand' en geschakeld als een rijwoning. Zowel interessant voor koop als huur.
- Let op: we signaleren wel overmaat aan kleinschalige units in multi-tenant gebouwen.

4. FOMO (Fear of Missing out the Office): community, geen stenen

Prachtvoorbeeld

WeWork, Amsterdam

Toelichting

- Het gaat in de kantorenmarkt steeds minder om de stenen, maar juist steeds meer om de diensten en aanwezigheid van gelijkgestemden.
- Opbouwen van 'community' gevoel, de juiste uitstraling (die aansluit bij de lifestyle van de doelgroep), kantoorinrichting en stijl van werken worden steeds belangrijker.

5. Nieuwkomer: multi-use én multi-tenant kantoren

Prachtvoorbeeld

Experience Center Hoog Catherijne
(VodafoneZiggo), Utrecht

Toelichting

- We hebben in Nederland een moeizame traditie van multifunctionele panden. Vaak kwamen ze niet van de grond, omdat de dynamiek in de verschillende segmenten te zeer verschilt.
- Echter: sectoren groeien meer naar elkaar toe. En nu ook het lange termijn perspectief van kantoren wijzigt, kan het multifunctionele gebouw wel eens een trendbreuk zijn!

6. Flexibele kantoorconcepten geen hype, maar structureel

Prachtvoorbeeld

B. Amsterdam, Amsterdam

Toelichting

- Marktaandeel van flexconcepten (zoals serviced offices, co-working spaces) neemt sterk toe: we verwachten komende 5 jaar explosieve groei van 20 tot 30% per jaar.
- Flexconcepten sluiten uitstekend aan bij de wensen en eisen van de nieuwe generatie werknemers (incl. groei ZZP'ers/freelancers), maar vormen ook reëel alternatief voor gebruikers tot circa 3.000 m² vloer.
- Flexconcepten bieden prima invulling van bestaande kantoorgebouwen in CBD van grote steden.

7. Essentieel, ook aan snelweg: ijzersterke product-markt-combinaties

Prachtvoorbeeld

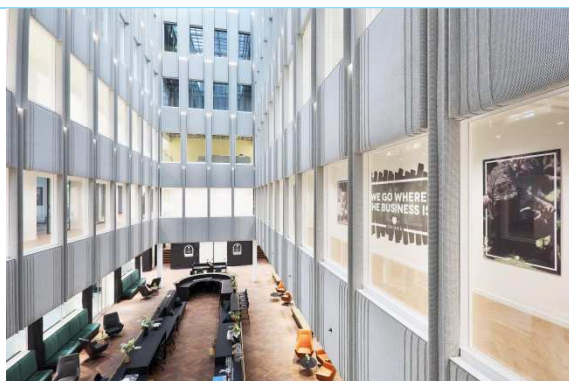
VolkerWessels, Podium, Amersfoort

Toelichting

- Wanneer nieuwbouw wordt gerealiseerd, wordt veel meer focus gelegd op juiste combinatie van locatie, pand, inrichting en facilities.
- Nog zo'n 20% van de kantoorgebruikers heeft voorkeur voor de snelweg, met name in de Randstad en/of midden van het land. Daarbij neemt ook het belang van goede OV-bereikbaarheid aan de snelweg sterk toe. Pure snelweglocaties nemen in marktaandeel af.
- Iconische, moderne gebouwen of sterke concepten hebben aan de snelweg toekomst.

8. Renovatie bestaande kantoren voor vrijwel alle gebruikers alternatief

Prachtvoorbeeld

Blaakhouse, Rotterdam

Toelichting

- Kwaliteit van renovatie benadert nieuwbouw voor 80% van de gebruikers (met uitzondering van het topsegment).
- Gerenoveerd kantoor versterkt zelfs imago van eindgebruiker.
- Hergebruik en renovatie ideale voorbeeld van verduurzaming. Verduurzamen/renovatie naar energielabel C versterkt al bestaande verhuishatronen naar stedelijke locaties.

9. Duurzaamheid niet meer 'voor de Bühne': korte terugverdientijd

Prachtvoorbeeld	Toelichting
 <p data-bbox="209 819 446 853">Alliander, Duiven</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Groene kantoren zijn steeds vaker écht groen, zonder greenwashing. • We zijn er aan toe om van een verplicht energielabel C in 2023 naar energielabel A en hoger te gaan.

10. Transformatie incurante kantooruimte moet nog lang doorgaan

Prachtvoorbeeld	Toelichting
 <p data-bbox="209 1460 726 1532">La Ligne (nu Stationside Apartments), Arnhem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er is in meters nog veel te veel kantooruimte. De krapte op de woningmarkt in steden houdt aan. • Transformatie zorgt er voor dat bestaande, verouderde kantorenvorraad wordt onttrokken en er ruimte is voor vervangingsnieuwbouw op de allerbeste kantoorplekken in een stad.

Wilt u meer weten? Neem contact op met Esther Geuting (e.geuting@stec.nl), Evert-Jan de Kort (e.dekort@stec.nl) of Guido van der Molen (g.vandermolen@stec.nl).

Ons telefoonnummer is 026 - 751 41 00.